

/ STĽPČEK

Freddieho okuliare

Jedného dňa som podľahol pokušeniu, že potrebujem novú gitaru. Niežby moja stará nebola dosť dobrá, ale predsa len viac ako inštrumentalista som sa preslávil ako notorický trhač strún. Potrebujem náhradný nástroj.

Ako na zavolanie mi vtedy udrela do očí akcia v čínskom e-shope. Značková gitara za stovku? No nekúp to! Ochotne som poslal chlapcom do Pekingu kilečko a tešil som sa, ako budem ohurovať fanúšičky nástrojom, na ktorý sice neviem hrať, zato ale bohovsky vyzerá.

Už na druhý deň mi banka zablokovala kartu, ale stále som naivne veril, že nemôžem byť predsa taký smár. Hlavne keď ma e-shop uistoval, ako sa tovar presúva cez pol zemegule až do Piešťan.

Nakoniec mi po mesiacoch prišiel balík, vlastne minibalíček. Obzeral som ho z každej strany a nechápal som, ako doň natrepali polmetrový krk a telo gibsony. Prepadlo ma neblahé tušenie. V škatuľke nebolo ani stopy po nástroji. Miesto toho v sebe skrývala slnečné okuliare. Podobné, aké nosil slávny Freddie Mercury. K okuliarom bol priložený krátky odkaz: *Milý Peterko, gitarista z Teba aj tak nebude, ale nevzdávaj to. Ešte môžeš byť slávnym spevákom. Držím palce. F.*

Bohužiaľ, frontman skupiny Queen z neba asi nedoviedel na Zem a nevedel, že ma už v puberte kvôli väčšej hlave volali Teflón. Tie malé okuliarky som preto vydezinfikoval savom (proti HIV) a venoval do bazáru.

Gitaru zhánam ďalej. Neviete o nejakej?

Peter Remiš

/ ROZHOVOR

Yaro Kupčo: Najradšej mám cesty, po ktorých ešte nikto nešiel

S Yarom sme sa stretli na jeho najnovšej vernisáži v piešťanskej Galérii Fontána. Práve predstavoval novú kolekciu fotografií z Tatier. Hoci už roky býva v Piešťanoch, neustále ho to ťahá do hôr. Aj z mesta má najradšej park. Láska na celý život.

/ V akom období vznikali fotky na vašu výstavu?

Fotky som robil asi 14 rokov. Fotím na veľký alebo stredný formát klasickým starým foťákom. Snímky robím v tmavej komore, takže zachovávam autorský proces od začiatku do konca. Už pri štitoch Álp som využil čiernobielu techniku, preto aj Tatry sú čiernobiele. Zdá sa mi, že takto dostávajú ideálnu podobu. Iné je to pri krajinkách alebo snopoch sena, kde jednotlivé fotografie dotváram aplikovaním zlatej farby. V takom prípade ide o akési oteplenie prostredia a ozvláštnenie celkovej atmosféry.

/ Vašou srdcovkou sú najmä tatranské štíty. Bolo ťažké sa rozhodnúť, ktoré fotografie vybrať?

Myslím si, že Vysoké Tatry poznám veľmi dobre. Samozrejme, tie najznámejšie štíty ako Gerlach, Kriváň, Slavkovský alebo Lomnický sú známe každému. Skôr som sa zameriaval na tie, ktoré nie každému hneď rezonujú. Máme tu napríklad Východný štít nad Železnou bránou. Štít s takýmto zvláštnym názvom skutočne existuje. Dal som mu prednosť pred známymi štítmami a nafotil som ho.

/ Ako vzniká vaša fotka?

Proces tvorby fotografie sa začína hľadaním vhodného miesta a uhlu, z ktorého záber vytvorím. Potom musím zistiť, kedy je najvhodnejšie svetlo. Bez ideál-

neho svetla by som nenafotil nič. Stáva sa, že treba prísť skoro ráno, lenže vtedy môže byť svetlo difúzne alebo, naopak, veľmi ostré. Pôsobí na to veľmi veľa vplyvov. Raz je pri štíte oblak, inokedy jasná obloha. Je na fotografovi vystihnúť najlepší okamih.

/ Koľko záberov je potrebných na to, aby vznikla menšia výstava?

Najskôr som vyberal z niekoľkých tisícov záberov. Počet fotografií som prísny výberom zúžil na päťsto a z nich som spravil osemdesiat veľkých fotografií. Až z nich na túto výstavu putovalo dvadsaťtri kúskov.

/ Vyprofilovali ste sa ako fotograf – krajinkár. Často vás prirovnávajú k americkej legende krajinnej fotografie Anselovi Adamsovi. Je pre vás inšpiráciou?

Spomínam si, že keď som po prvý raz uvidel jeho tvorbu, vypadli mi oči. Viem, že jeho úroveň nikdy nedosiahnem, ale snažím sa, aby som sa k nej aspoň čo najviac priblížil. V oblasti prístupu k fotografii a technike je mojím jediným vzorom. Obdivujem tú poctivú remeselnú prácu; tú poctivosť, s akou dokázal zachytiť prírodné krásy krajiny. Technická dokonalosť jeho fotografií je ťažko dosiahnuteľná.

/ Máte aj iné vzory?

Priznám sa, že nepoznám veľa fotografov – iba Plicku, Martinčeka a Fialu. Neštudujem ich. Áno, človek by mal hľadať inšpiráciu aj u druhých, ale nechcem kopírovať. Uvedomujem si, že by som sa mohol od nich mnoho vecí naučiť, ale zas možno by som závidel, že to neviem robiť tak ako oni. Preto si hľadám a razím svoju cestu.

/ Ako vnímate Piešťany ako fotograf a dlhoročný obyvateľ?

Piešťany nefotím. Spravil som dve fotografie. Prvá je klasická platanová alej pri hoteli Thermia Palace. Vznikla úplne náhodne. Prišla ku mne fámka, že tieto stromy majú vyrúbať, tak som vzal foťák a spravil niekoľko záberov. Na druhej fotografii sú stromy On a ona pri kúpalisku Eva. Piešťany vnímam ako miesto a mesto, kde rád žijem a som tu spokojný. Je to ale mesto, ktoré si do záberov vyberá množstvo fotografov a to ma neláka. Túžim objavovať nové miesta.

/ Máte silný vzťah k prírode. Ako vnímate súčasné systematické rúbanie lesov?

Moja rodina vlastní pod Krivánom časť lesov. Prastarý otec tam chodieval ešte ako osemdesiatpäťročný kosiť lúky, takisto ťažiť v lese a vysádzať nové stromy. Drevo zväžali na koňoch. Teraz sa zväžá nákladiakmi, ktoré celý terén zničia. Som presvedčený o tom, že by sme sa

o lesy mali starať ako naši starí rodičia.

/ Portréty nerobíte, lebo sa držíte zásady Indiánov: Fotografia kradne ľudom dušu...

Mne sa páči práca, ktorú robí Martin Ričány (Projekt 365 tvárí z Piešťan, pozn. red.), pretože sám by som na také niečo nemal síl. Oslovovať a presviedčať toľkých ľudí by ma skôr unavilo ako tešilo. Krajinu predsa len presviedčať nemusím. (smiech) Čo ma hnevá, je to, že dnes ľudia fotia aj bez toho, aby vás vôbec oslovili. Zakrádať sa za niekym a prenasledovať ho s fotoaparátom – to už je o strate úcty k súkromiu človeka.

/ Pred pár rokmi ste absolvovali cestu po juhozápade USA. Cestovali ste po známej Route 66, po ktorej putovali aj beatníci. Neskôr ste v spolupráci s básnikom Mariánom Hatalom pripravili zaujímavý projekt s básňami beatnikov a fotografiami. Plánujete niečo podobné spraviť aj so slovenskými básnikmi?

To bola len akási epizóda. Takéto multimediálne dielo už nie je celkom moja parketa, necítim sa v ňom doma. Skôr to bola náhoda. Z cesty som bol veľmi nadšený, navštívili sme v San Franciscu štvrť, kde dodnes žijú členovia hnutia hippies. Sú už síce starí a skomercializovaní, ale duch hippies je v nich ešte stále prítomný.

/ Študujete si miesta, kam vyrazíte?

Bol som na Korzike s kamarátom, ktorý si našťudoval bedeker. Na tom malom ostrove sme najazdili viac ako 1 200 kilometrov. (smiech) Šiel podľa toho, čo si našťudoval. „Jaro, tam sú megality, tam musíme ísť,“ presviedčal ma. Tak sme sa predierali húštinou, po tristo metroch sa pred nami objavila lúka s desiatimi kameňmi. V bedekri to ale opísali ako Stonehenge. Odvtedy pri cestách improvizujem.

/ Podarilo sa vám takto objaviť nové miesta alebo pohľady na opozerané krajiny alebo štíty?

Spomeniem napríklad Kriváň. Vo Východnej sú dve drevenice a spreď jednej fotí každý. Dal som si tú námahu a prešiel k druhej, ktorá je o tristo metrov ďalej, a spravil som záber odtiaľ. Čudujem sa, že doteraz tak nikto neurobil. Z tohto miesta som ešte fotografiu nevidel. Niekedy stačí naozaj len trošku poblúdiť a človek natrafí na niečo výnimočné.

/ Plánujete aktuálne nejakú ďalšiu cestu za fotografiami?

Zvažujem pobaltské krajiny. Ešte pred pár rokmi ma to tam neťahalo, ale rád by som nafotil najvyšší kopec, ktorý má iba 200 metrov, a najširší vodopád v Európe – má výšku 1 meter, ale šírku až 150 metrov.

Rasťo Piovarči